

MATERIAŁ FORMACYJNY: MARZEC 2026r.
WRAZ Z PROPOZYCJĄ PRZEBIEGU SPOTKANIA
TEMAT WIODĄCY NA NAJBLIŻSZE MIESIĄCE: „OŻYWIĆ WSPÓLNOTĘ”

MARZEC 26r.: Komunikacja w duchu św. ks. Bosko – słowo, które buduje.

Przebieg spotkania: Powitanie uczestników spotkania, modlitwa wg własnych ustaleń

1. Wprowadzenie;

2. Rozwinięcie zagadnienia: Komunikacja w duchu św. ks. Bosko – słowo, które buduje.

a). Ćwiczenie do wykonania przez Wspólnotę;

b). Podsumowanie i wnioski;

3. Cel spotkania:

- **Znaczenie komunikacji w budowaniu relacji, postaw, szacunku, przyjaźni, zaufania z (i) wobec bliźnich;**
- **Ukazanie kluczowych elementów komunikacji salezjańskiej.**
 - **Modlitwa końcowa i błogosławieństwo.**
 - **Kolejne punkty spotkania wg. potrzeb danej wspólnoty!!!**

Ad.1. Wprowadzenie: Wyrażenie „komunikacja” - najczęściej kojarzymy z przekazywaniem informacji za pomocą słowa. A jednak wiele dziedzin naukowych w tym psychologia, teologia, socjologia, podkreślają, że komunikacja to złożony proces psychologiczny za pomocą którego: okazujemy emocje, intencje, idee, to dzielenie się doświadczeniami, pomaga rozwiązywać trudne sytuacje, buduje i wzmacnia relacje, usprawnia współpracę, to międzyludzki dialog. **To ważny fundament każdej dobrze funkcjonującej rodziny czy też wspólnoty.** W Biblii, na temat komunikacji znajdujemy wiele wersetów, które stanowią wskazówki dla naszej chrześcijańskiej komunikacji. I tak np. w Liście do Efezjan czytamy: „Niech z ust waszych nie wychodzi żadna mowa szkodliwa, lecz tylko budująca, stosownie do okazji, aby przyniosła łaskę tym, którzy słuchają” (Ef4,29 -30). Ten werset podkreśla znaczenie używania słów które budują, które przynoszą pożytek. Jako chrześcijanie mamy unikać „mowy szkodliwej”. Słowa mają wydawać dobre owoce i służyć dobru słuchających. W innym miejscu Biblii można przeczytać: „Wiedzcie to, moi umiłowani bracia: niech każdy będzie prędko do słuchania, nieskory do mówienia i nieskory do gniewu”(Jk,1,19 - 20). Dla nas chrześcijan, w tym również dla Salezjanów Współpracowników, jest to przypomnienie i rada by być uważnym słuchaczem, a powolność w mówieniu pozwala nam skuteczniej komunikować się i unikać niepotrzebnych konfliktów. Werset ten podkreśla, również, że komunikacja to coś więcej niż tylko umiejętność mówienia, to także umiejętność słuchania, pokory i cierpliwości. Komunikacja to potężne narzędzie dane nam przez Boga do wyrażania naszych myśli, emocji i przekonań. Biblia zawiera wiele wersetów, które podkreślają, jak nasze słowa mogą wpływać na innych, ukazuje też dwa rodzaje komunikacji: pierwszy z nich to komunikacja między nami a Bogiem i drugi rodzaj - to komunikacja między ludźmi, między Toba i mną (to inaczej komunikacja interpersonalna - międzyludzka)

Ad.2. Rozwinięcie: Komunikacja w duchu św. ks. Bosko – słowo, które buduje.

Z tego krótkiego wstępu - nam Salezjanom Współpracownikom i wszystkim wierzącym płynnie wskazanie, że swoją komunikację (międzyludzka) powinniśmy stale analizować, czuć nad swoją wypowiedzią bo jak czytamy w Księdze Przysłów: „**Łagodny język jest drzewem życia, lecz przewrotność w nim łamie ducha**” (Prz 15,4). Co oznacza, że łagodna, dobra mowa przynosi życie, uzdrowienie, radość, nadzieję i trwałe, pozytywne skutki - „jest drzewem życia”. Podczas gdy „**łamie ducha**” mowa przewrotna, podstępna i złośliwa, niszczy psychicznie, podkopuje morale, przynosi ból, zranienie, cierpienie, a nawet duchowe zniszczenie. Warto pielęgnować łagodność w

mowie, ponieważ ma ona moc uzdrawiania i **OŻYWIANIA**, podczas gdy przewrotność, kłamstwo i złośliwość prowadzą do zniszczenia i rozpacz. A tego nie chcemy doświadczać i przeżywać.

Przełom wieków XX i XXI jest świadkiem dynamicznego postępu w dziedzinie środków masowego przekazu a więc komunikowania. Szybki rozwój nowych technologii informatycznych i komunikacyjnych pociąga za sobą istotną zmianę w dziedzinie komunikacji medialnej, a która z kolei zdecydowanie wpływa na nową jakość życia człowieka. Wpływ ten ma charakter pozytywny jak i negatywny. Nowa jakość, jaką niosą ze sobą nowe środki medialne, nie omija tej podstawowej wspólnoty, jaką jest rodzina, w tym również dotyczy to Rodziny Salezjańskiej. Kościół od zarania swoich dziejów starał się ewangelizować różnymi dostępnymi sposobami i środkami komunikacji międzyludzkiej. Początkowo był to przekaz ustny Ewangelii, a od chwili wynalezienia druku jest to również słowo drukowane. Słowo drukowane było podstawowym sposobem przekazywania Ewangelii „wszystkim narodom” aż po XX wiek. W miarę powstawania innych form i technik komunikowania społecznego Kościół zaczął również wykorzystywać je dla swoich celów apostołskich.

Najogólniej ujmując początkiem komunikacji jest słowo. Poprzez słowa tworzymy osobisty wizerunek, określamy kim jesteśmy, co robimy, jak interpretujemy wszystko, co nas otacza. Świat cyfrowy XX i XXI wieku, także wiąże się ze słowami: bo kody, bity i bajty to też słowa. Różnica taka, że ludzkie słowa mają swoje głębsze znaczenie. Ukazują nam i wydobywają na tzw. światło dzienne to, co myślimy i czujemy, są wyrazem bycia, kochania, wiary, emocji, uczucia, wartości. **Jest to głos ludzkiego serca i duszy.** Uzupełniającym aspektem wyrażania siebie poprzez słowa jest relacja - **bo to słowo prowadzi do relacji międzyludzkich, zostało nam dane, aby mówić, tworzyć, prowadzić dialog, dzielić się doświadczeniami i „mówić sercem” - tak jak to czynił św. Jan Bosko.** Biografowie zajmujący się analizą życia św. Jana Bosko, podają, że był człowiekiem *słowa!* Co to oznacza? Oznacza tyle, że posługiwał się językiem w odniesieniu do życia i edukacji! Od dzieciństwa, aż do ostatnich chwil przed śmiercią, ksiądz Bosko używał słów, aby wyrazić **swoje najgłębsze uczucia i przekonania.**

Święty Jan Bosko, "Ojciec i Nauczyciel" młodzieży, wykorzystywał **siłę słowa** poprzez swoje kazania, pisma i system prewencyjny, by inspirować młodych do dobra, edukacji i wiary, głosząc **"Nie traćcie czasu, czyńcie dobro i to wiele dobra, a nie będziecie nigdy żalowali, żeście je uczynili"**. Jego słowa, pełne miłości i pokory, dla dzieł salezjańskich są fundament i po dziś dzień służą (również nam Salezjanom Współpracownikom) wychowaniu młodzieży przez naukę, modlitwę i pracę, oferując im światło i nadzieję na lepsze życie. **Podejście św. J. Bosko, do młodych, opierało się na miłości, rozumie i religijności, a słowo było narzędziem budowania relacji i dobra, zamiast karania (tj. System Prewencyjny).** Jego słowa przeplatały się z czynami; głosił dobro, jednocześnie tworząc Oratoria, szkoły i warsztaty, które były praktycznym zastosowaniem jego nauczania - **(Wychowanie przez Przykład).** Jego nauczanie, osadzone w Ewangelii, dawało młodzieży poczucie wartości i sensu życia, inspirując ich do wiary i wytrwałość **(Moc Ewangelii).** Był płodnym pisarzem, a jego teksty, choć często proste, trafiały do szerokich rzesz, niosąc przesłanie miłości i nadziei **(Pisarstwo i Publicystyka).** **I niech to będzie radą, wskazówką, zachętą do stosowania komunikacji, słów, które zbliżają, jednoczą - BUDUJĄ WSPÓLNOTOWE RELACJE.**

Wzorując się na św. J., Bosko - komunikacja w duchu salezjańskim to przede wszystkim: **dialog oparty na miłości duszpasterskiej, radości i optymizmie.** Komunikacja jest tu wzorowana na Dobrym Pasterzu. Zorientowana na integralny rozwój młodzieży, która jest centrum misji salezjańskiej. Łączy tradycję z innowacją, aby docierać do młodych w ich środowisku, (także cyfrowym), z duchem miłości, troski, szacunku i zrozumienia. Różne gałęzie Rodziny Salezjańskiej,

opiekunowie oratoriów (tu posługują również Salezjanie Współpracownicy), **wychowawcy, kapłani, siostry zakonne, Salezjanie Współpracownicy** - staramy się być dla młodzieży przewodnikami i przyjaciółmi. Wykorzystujemy nowoczesne media, strony internetowe - zarówno do ewangelizacji i budowania wspólnoty. Stawiamy na autentyczność relacji, gdzie każdy czuje się widziany, słyszany i kochany. Wspieramy **rozwój talentów** młodych, zachęcając do odkrywania własnej drogi, rozwoju zainteresowań i rozwoju osobistego. **Komunikacja salezjańska to Twój i mój styl życia i działania. Wybieramy ten styl bo on jest chrześcijański, prowadzi młodych do pełni życia w Chrystusie - pamiętając o dziedzictwie św. Jana Bosko.**

Z dostępnych mi źródeł, które wykorzystałam opracowując ten materiał wynika, że najogólniej ujmując - kluczowymi elementami komunikacji salezjańskiej są:

1. **miłość duszpasterska**: co wyraża się zapałem do służby i troską do (i o) młodych (to wobec młodych żywił św. Jan Bosko);
2. **radość i optymizm**: tj. patrzenie na świat z nadzieją, tworząc rodzinną i przyjazną atmosferę;
3. **integralny rozwój młodzieży**: czyli to taka komunikacja który obejmuje rozwój duchowy, intelektualny i społeczny, przygotowując do życia (rozwój holistyczny);
4. **dialog i słuchanie**: czyli wzajemna interakcja i uważne słuchanie młodych (odchodzenie od jednostronnego przekazu);
5. **obecność w cyfrowym świecie**: świadome wykorzystanie mediów i technologii, by być blisko młodzieży, stając się "kochanym bliźnim" także online;
6. **„mówienie sercem i z sercem”**: komunikacja w takim rozumieniu to odzwierciedlenie duszy i miłości, to budowanie mostów zrozumienia;
7. **przejrzystość i otwartość**: tj. dzielenie się informacjami, by budować zaufanie i zrozumienie;
8. **ewangelizacja przez codzienność**: czyli wszechobecność Boga i realizacja wiary w każdej chwili życia i pracy.

Ad.a). Ćwiczenie do wykonania: niech to będzie Wasz czas na wspomnianie DOBRA, które czynicie w duchu salezjańskim - przez „słowa i czyny” - dla młodzieży, Wspólnoty, Rodziny Salezjańskiej, parafii i w Swojej rodzinie. Podzielcie się swoim DOBREM!!! - bo komunikacja to też dzielenie się Swoimi doświadczeniami. Poszukajmy przykładów Swojej salezjańskiej misji (i również słów) - które BUDUJĄ, które są „drzewem życia”. „Oczyrna wyobraźni” już widzę **OGROM TEGO DOBRA, które CZYNICIE.**

Ad.b) Podsumowanie i wnioski: Jako Salezjanie Współpracownicy swoją misję opieramy na naszym praktycznym przewodniku czyli na **Programie Życia Apostolskiego**. Program pomaga nam realizować misję salezjańską i wskazuje następujące istotne elementy, które służą dobrej komunikacji. Powinniśmy pamiętać o :

- **Jesteśmy Wspólnotą i Jednością**: komunikacja w tym znaczeniu służy **budowaniu braterskiej komunii i jedności w ramach Rodziny Salezjańskiej** (chodzi tu o poszczególne gałęzie Rodziny Salezjańskiej); wymiana informacji, wzajemna pomoc duchowa i formacyjna między wspólnotami, poszanowanie tożsamości i autonomii innych grup jako kluczowe dla skutecznej współpracy;
- **Współpraca i Posłannictwo**: poprzez komunikację, która wspiera **wspólne poszukiwanie nowych inicjatyw apostolskich**, wszelkie formy współpracy, zwłaszcza z innymi grupami świeckimi - co przecież wymaga otwartej i skutecznej komunikacji;
- **Promocja Charyzmatu**: komunikacja w zakresie **przekazywania dziedzictwa duchowego i charyzmatu salezjańskiego**. Salezjanie Współpracownicy czują się związani z całym posłannictwem, co wymaga komunikowania wartości salezjańskich.

- **Struktury Kościelne i Cywilne:** dotyczy naszego uczestnictwo w Konsultach, różne powiązania ze strukturami duszpasterskimi Kościoła (np. Caritas, Wiara i Światło, Lektorzy, Rada Parafialna itd. - co niewątpliwie wymaga komunikacji i dialogu;

Dla Salezjanów Współpracowników, komunikacja to nie tylko wymiana informacji, to **narzędzie budowania jedności, promowania wspólnego posłannictwa i dynamicznego rozwoju misji salezjańskiej. Komunikacja w duchu św. Jana Bosko to „pedagogika serc,„ gdzie słowo jest oparte na miłości, empatii i szacunku. Jest narzędziem do dotarcia do serca młodego człowieka, by go wzmacniać, prowadzić i budować jego przyszłość. Komunikacja w duchu św. Jana Bosko, oparta na systemie prewencyjnym czyli na Miłości, Rozumie i Religii, to spotkanie by „wychowywać serca” młodzieży. Misja św. Jan Bosko trwa - Jego dzieło kontynuują Salezjanie, Salezjanki i Salezjanie Współpracownicy.**

Opracowanie: Celina Sanik: Prowincja Warszawska;
CL w Różnymstoku (marzec 2026r.)

Opracowano na podstawie:

1. Pismo Święte; Starego i Nowego Testamentu (1983);
2. Program Życia Apostolskiego SSW; 2019;
3. Salezjańska Agencja Informacyjna: Ksiądz Bosko, siła słowa i dar relacji;
4. SDB.ORG: Gildasio Mendesa: Ksiądz Bosko a rzeczywistość cyfrowa i wirtualna;
5. Osobiste notatki ze spotkań w Rodzinie Salezjańskiej w latach 2013 - 2025r.